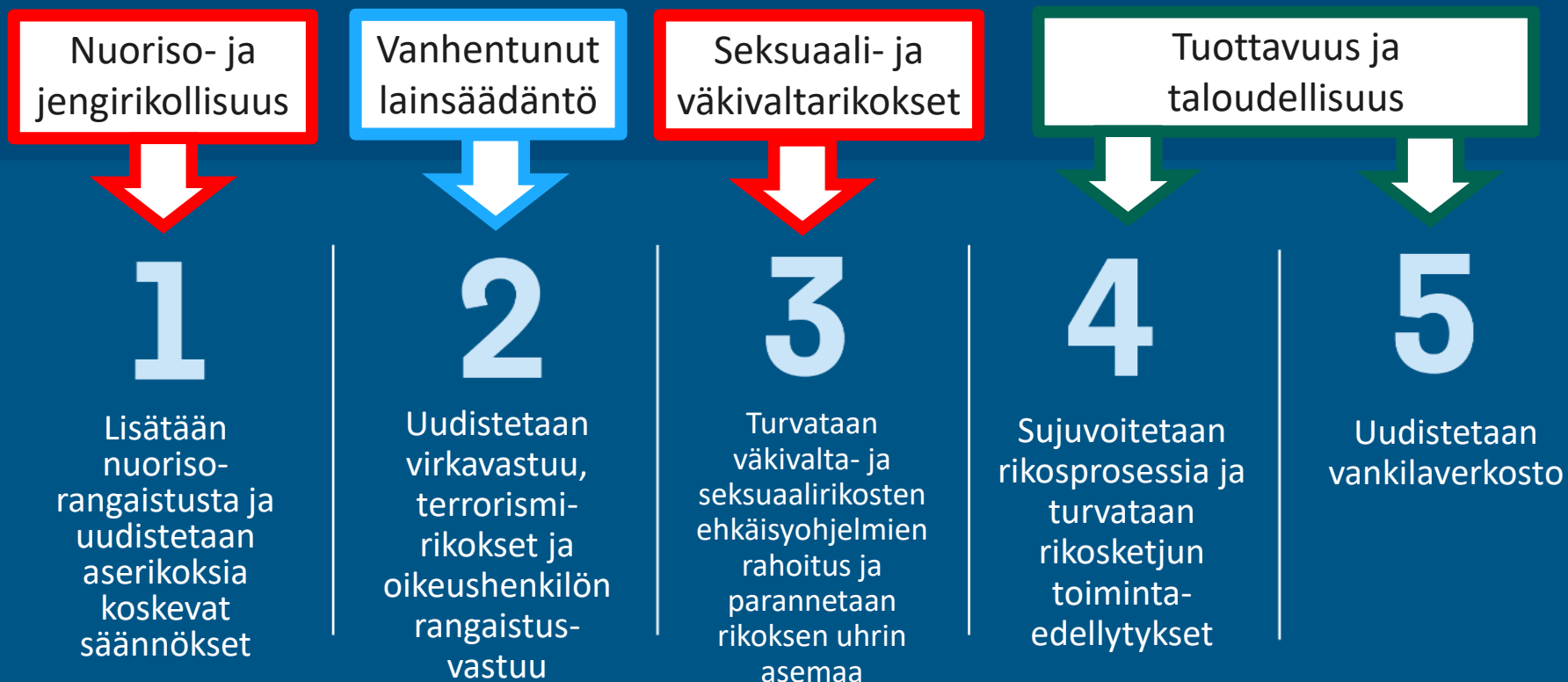

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosaston toimialan lainsäädäntötarpeet 2023—2027

Osastopäällikkö, ylijohdaja Ville Hinkkanen

Kriminaalipolitiikka 2023—2027

Kehittämistoimien perustaksi mm. rikollisuustilanne, lainsäädännön säädöshuollon tarpeet sekä tuottavuus/taloudellisuus

Tilannekuva: Suomi on rikollisuustilanteen kannalta turvallisempi kuin ehkä koskaan aiemmin

- henkirikoksia vähemmän kuin koko 1700-luvulta alkaneen mittaushistorian aikana
- väkivaltarikollisuus on pysynyt vuosikymmeniä vakaana, kuritusväkivalta on vähentynyt
- lasten seksuaalinen hyväksikäyttö on viimeisen 30 vuoden aikana huomattavasti vähentynyt
- nuorisoriikollisuus kokonaisuutena on vähentynyt, kaikista nuorimpien rikokset kuitenkin yleistyneet
- monet omaisuusrikokset kuten autovarkaudet ja asuntomurrot ovat vähentyneet

Rikosoikeudessa on silti useita lainsäädäntötarpeita

- nuoriso- ja jengirikollisuuden ehkäisy (OM:n HO-kortti 3.9)
  - laaja-alainen ohjelma; mm. lisää nuorisorangaistuksen käyttöä
- aserikoksia koskevien säännösten ajantasaistaminen (3.11)
  - kohdistuu jengirikollisuuteen kattavammin kuin esimerkiksi koventamisperuste
- rikosoikeudellisen virkavastuun kokonaisuudistus (3.1)
- terrorismirikosten kokonaisuudistus (3.2)
- oikeushenkilön rangaistusvastuun kokonaisuudistus (3.6)

Väkivalta- ja seksuaalirikoksissa suurin haaste on ennaltaehkäisy

- väkivalta- ja seksuaalirikosten torjunnassa kolme kohderyhmää:
  - 1) koko väestöön kohdistuvat toimet: seksuaalirikoksia koskevat rangaistussäännökset on juuri uudistettu (käynnistyi hallituskaudella 2015—2019, voimaan 2023 alusta), näiden **arviointi** 2027 loppuun mennessä
  - 2) varhainen puuttuminen riskiryhmiin: **väkivalta- ja seksuaalirikosten ehkäisy- ja katkaisuohjelmilta** puuttuu pysyvä rahoitus (HO-kortti 3.10)
  - 3) uusintarikollisuuden ehkäisy: tarvitaan lisää **päihdekuntoutusta** (3.10)
- rangaistukset vs. rikoksen **uhrin aseman parantaminen** (1.1.22)
  - tukipalveluja uhreille ja uhrille parempi asema rikosprosessissa
- jos jonkin rikoslajin rangaistuksia kiristetään, on perusteltua käyttää resursseja myös muuhun ennaltaehkäisyyn kuin rangaistuksiin

Rikosprosessia on edelleen sujuvoitettava

- hallitusohjelmaan selvä tuki **rikosprosessin sujuvoittamiselle**
  - yleiskirjaus rikosprosessin sujuvoittaminen (HO-kortti 1.1.9)
  - kaksi kärkeä:
    - 1) syyteneuvottelun laajentaminen (1.1.10)
    - 2) sakkomenettelyn selkeyttäminen (1.1.11)
  - muut toimenpiteet: yksittäisiä lainsäädäntötoimia ja rikosketjun yhteistyön kehittämistä (pohjana mm. rönsy-työryhmän työ)

Rikosketjun toimintaedellytyksistä on muutoinkin huolehdittava

- rikosasioita käsitteleville viranomaisille eli **rikosketjulle on turvattava riittävät resurssit**
  - perusrahoituksen osalta teknisen kehyksen 50 M€:n lisärahoitus on riittävä
  - ei kuitenkaan sisällä kehittämistoimia kuten oikeusavun laajentamista tai rikoksen uhrin aseman parantamista
- viranomaisten oma-aloitteinen tietojen luovuttaminen salassapitosäännösten estämättä (HO-kortti 1.1.12)
  - => parantaa rikosten paljastamista
- luovuttamislainsäädännön kokonaisuudistus (1.1.13)
  - rikosentekijät ja epäillyt ulkomailta Suomeen ja Suomesta ulkomaille; pohjana on EU-säätelyä ja kv-sopimuksia, mutta kansallinen lainsäädäntö on vanhentunutta

Vankilaverkosto on epätarkoituksenmukainen ja se on uudistettava

- vankilat sijaitsevat paikkakunnilla, joissa on vain heikosti muun yhteiskunnan palveluita
  - suuri osa vankiloista on peruskorjauksen tarpeessa, turvallisuuden ylläpito vaikeaa; ei ole perusteltua korjata laitoksia, joiden sijainti on huono ja jotka ovat toiminnallisesti epätarkoituksenmukaisia
  - **alkavalla hallituskaudella:** uusi suljettu vankila Rovaniemelle, vankisairaala Vantaalle, avovankila Turkuun ja lakkautetaan Käyrän avovankila, tarvesuunnittelu vankiloista Tampere-Pirkanmaalle ja Uudellemaalle
- (OM:n hallitusohjelmakortti 6.4)

OM:n kyky toteuttaa uudistuksia riippuu valmisteluresursseista

- OM:n omat resurssit on edellisellä vaalikaudella toistuvasti todettu riittämättömiksi sille osoitettujen vastuiden hoitamiseen. Suuri osa saadusta lisärahoituksesta on kuitenkin ollut vaalikauteen sidottua.
- Lainvalmistelun laatua koskevien koko valtioneuvostoa palvelevien tehtävien hoitamiseen tarvitaan 0,3–0,5 M€ (mm. rikosoikeus, julkisoikeus, tietosuoja).
- Lainvalmistelun ja politiikkavalmistelun kokonaislisätarve on selvästi tätä enemmän. Resurssitarve tulee arvioida, kun OM:lle hallitusohjelmassa osoitettavat vastuut ovat tiedossa.

(OM:n hallitusohjelmakortti 4.10)

Muitakin toimia tarvitaan, lisätietoja antavat:

- **aineellinen rikosoikeus, korruptiontorjunta, sakkojärjestelmä, oikeushenkilön rangaistusvastuu**
yksikönpäällikkö, lainsäädäntöneuvos Jussi Matikkala
- **rikosprosessi, uhrin asema, ihmiskaupan torjunta, Syyttäjälaitos**
yksikönpäällikkö, hallitusneuvos Katariina Jahkola
- **rikosentorjunta, seuraamusten täytäntöönpano, Rikosseuraamuslaitos**
yksikönpäällikön sijainen, kehittämisneuvos Aarne Kinnunen

Kysymyksiä?

ville.hinkkanen@gov.fi

puh. 02951 50165

